

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

ANALYSIS|| FIDEI CA=||THOLICAE,||

Valencia, Gregorio de

Ingolstadii, 1585

VD16 V 55

Qvæ Sit Ecclesiæ Ratio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47934)

de Ecclesiastica hierarchia. Melchior Canus toto lib. 4. de locis Theologicis. Hofius Cardinalis in Confessione Polonica, super Articulum de Ecclesia. Alfonso à Castro in suo opere aduersus hæreses, verbo, Ecclesia. Franciscus à Victoria in relectione de potestate Ecclesiastica. Franciscus Turrianus & alij quàm plurimi. Nos sanè eò potissimùm tractationem hanc totam dirigemus, vt manifestissimè constet, illam congregationem determinatè, quæ Romano Pontifici, pro tempore existenti paret, esse veram Ecclesiam.

QVÆ SIT ECCLESIAE RATIO.

ERGO, vt remota vocabuli ambiguitate, rem illico aggrediamur, Ecclesia Græcè, Latinè est conuocatio, sicut omnes notant. Inde traductū est hoc nomen. 1. ad significandum locum ipsum, in quem conueniunt plures qui sint conuocati. Sic in libro Iudith ea vox accipitur, vbi scriptū est: *Totam noctem intra Ecclesiam orauerunt.* Hæc vocabuli vsurpatio ad præsens institutū non atnet. 2. Accommodatum est id nomen ad significandum coetum ipsum siue conuentum hominum conuocatorum: Quæ acceptio pertinet ad propositū. Sed animaduertendum est, nomen hoc in ea significatione, vtramq; in partem, nempe in bonam & malam à Scriptura sacra vsurpari. In malam, vt cū in Psalmo dicitur: *Odiui Ecclesiam malignantium.* In bonam autem, vt vbi legimus: *Laus eius in Ecclesia Sanctorum.* Iam verò Ecclesiastici Doctores in bonam tantū partem ea voce vtuntur: vt Ecclesia dicatur coetus eorum, qui diuinitus ad virtutis aliquam sanctæq; religionis societatem conuocantur. Et quemadmodum variis modis coetus aliquis virtute ac religione copulari potest: ita Ecclesiæ nomen in ea ipsa signifi-

Varios usus vocabuli Ecclesiae.

Iudith 6.

Psalms 25.

Psalms 149.

significatione latè porro patet. Quæ sanè est causâ, quam obrem vbi de Ecclesiæ ratione agitur, nõ expediat vnã tantum aliquam Ecclesiæ descriptionem ponere, sed satius sit plures magis & minus latè patentes, quæ totum Ecclesiæ ambitum, illiusq; varias acceptiones exponant, distinguere. Ita enim, semotis verbi controuersis, commodius, quod ad rem ipsam attinet, intelligi poterit. 1. quid Ecclesiæ conueniat iuxta vnãquamq; acceptionem nominis, in illa vltima significatione, quæ est in vsu Ecclesiastico. 2. qui nam errores circa variã Ecclesiæ rationem seu varias eius partes vitari debeant. 3. quæ sit Ecclesiæ acceptio & descriptio apud Doctores vsitator, quæ precipuas huius loci difficultates contineat.

Secundum postremam igitur nominis acceptionem in bonam partem, quam apud Ecclesiasticos doctores diximus esse vsitatam, potest primò Ecclesia describi latius, vt sit eorum multitudo, quos beneficio vocationis diuinæ verus Dei cultus & vera Dei cognitio indita diuinitus cõiungit: siue ea quidem cognitio sit obscura, qualis est cognitio fidei, siue clara & aperta, cuiusmodi est beatorum. Isto modo latissimè Ecclesia patet. Atq; ita de illa loquuntur doctores, quando tripartito eam diuidunt: nempe in militantem hac in vita cum eius hostibus, mundo, dæmone, & carne; & peccata expiantem in purgatorio; atq; triumphantem in patria cœlesti. Hoc tam amplo modo definita Ecclesia, in ipsa conditione Angelorum suum habuit initium. Nam sunt illi creati cum vera cognitione Dei: imò etiam in gratia, vt verissimè sentiunt grauiores^a Theologi. Quocirca ad Ecclesiam communi isto modo acceptam pertinent: vt Diuus Bernardus & D. ^c Thomas notauerunt.

Tria in Ecclesia ratione cõsideranda.

Ecclesia descriptio cõmuni sumpta.

^a Lege Diuū Thom. 1. p. q. 62. art. 3.
^b Serm. 27. in Cantic.
^c 3. p. q. 8. ar. 4.

2. Alio

*Alteri descri-
ptio Ecclesiam
nus cōmunitate
sumpta.*

Ephes. 2.

*Quae fuerit Ec-
clesia origo, qua
tenus est con-
gregatio homi-
num fidelium.*

d Lib. 4. de va-
riis dogmat.

e Cap. 22.

f Lib. 1. c. 25.
& 27.

g Enarratio. 1.
in Psalm. 142.
& lib. 15. de ci-
uitate Dei,
cap. 1.

*Ecclesia descri-
ptio maxime
propria, & est
nempe Ecclesia
Christiana.*

2. Alio modo definitur angustius Ecclesia, ut sit hominum multitudo, quos verus Dei cultus, veraque cognitio, sed obscura, nimirum fidei, haec in vita coniungit. Sic Doctores accipiunt, cum asseuerant, vnam atque eandem esse veteris & noui Testamenti Ecclesiam, ob eandem videlicet fidem in eundem Christum Mediatorem: quæ Patribus illis nobiscum fuit communis. Atque ideo Apostolus lapidem angularem Christum esse dixit, quo sit vtraque Ecclesia cōnexa. De initio Ecclesiae sic acceptæ, non eodem modo loquuntur recentes scriptores. Aliqui asseuerant, illam ab Adam ducere suam originem, quod sentiunt Ioannes^d Driedo, &^e Hofius in Confess. Polonica. Sed Ioannes^f Turre-Cremata in sua summa de Ecclesia affirmat cōmuniorem esse sententiam, quod Abel dederit huic Ecclesiae initium. Id quod D.^g Augustinus sensit. Quæstio autem hæc non tam est de re, quam de nomine. Nam si Ecclesia illo modo dicatur hominum multitudo, quam coniungit fides & cultus Dei absolute; etiam si nullis externis carimoniis ac signis cultus eiusmodi declaretur: certum est, ab Adamo eam incepisse. Sin verò in ea Ecclesiae descriptione fides & cultus intelligantur cum carimonia externa; non constat certè Ecclesiam ita incepisse ab Adamo: quoniam non constat Adamum carimonia aliquam cultus externam vsurpasse ante Abel: quamquam id fortè non improbabiliter suspicari liceat. Ita cum Abel sit primus, de quo certò quidem cōstet externam cultus carimonia rectè adhibuisse Deo, ille ferè dicitur fuisse Ecclesiae sic acceptæ principium: quod videlicet sciatur.

3. Postremò pressius definitur Ecclesia ut sit hominum multitudo, quam congregat, non modò verus Dei cultus in hac vita & vera cognitio: sed etiã idem baptisimi Sacra-

Sacramentum, eademque professio Christianæ religionis. Sic diuersa est nunc Ecclesia ab ea, quæ fuit olim in lege veteri. Ad huiusmodi enim Ecclesiam propriè quidem atque simpliciter omnes & soli baptizati, ac verè Christiani pertinēt, siue p̄destinati sint, siue reprobi, siue iusti, siue iniusti, siue cuiuscūq; alterius cōditionis, dummodò fidē retineant integrā. Quamuis vt sunt in hac Ecclesia diuersi gradus, ita ex iis ipsis, qui ad eam pertinent, alij magis, alij minus arctè in hoc corpore copulantur. Inde enim fit, vt excommunicati certa quadam ratione dicantur non esse membra Ecclesie; quamuis, si sint verè fideles, absolutè quidem non sunt extra Ecclesiam: vt paulò pòst dicemus. Catechumeni verò, si per votum Baptismi, gratiam consequuti sint, & fidem ad eò habeant; ad Ecclesiam Christianam & ipsi pertinent secundum meritum: quamuis non propriè, & secundum numerum, vt rectè notat ex recepta Theologorum sententia Turrecremata. Hæretici autem ad Ecclesiam Christi non pertinent verè tanquam membra. Nam, vt redissimè inquit D. Augustinus: *Non quia videntur Ecclesie Christi habere nomen, idcirco pertinent ad eius consecrationem.* Quare & alibi de albatos tantum Christiano nomine eos esse dicit eleganter idem Augustinus. Quod idem asserunt Tertullianus, Cyprianus, Ambrosius, & alij communiter sancti Patres. Et clarum est testimonium Ioannis: *Ex nobis, inquit, prodierunt.* Hoc probat etiam inter ceteros diligenter Melchior Canus. Etsi autem hæretici verè ac propriè membra Ecclesie non sint, tamen minimè negandum est, quin quadam ratione ad Ecclesiam pertineant. Quia enim & characterem habent Baptismi, & aliquando membra Ecclesie fuerunt; illorum quædam cura ad eam pertinet. Vt manus v.g. à corpore

Q 2 cuius-

Varij Ecclesia
Christiana
gradus.

Lib. 1. summæ
de Eccles. c. 8.
ad argum. 8.
Vtrum hæretici
sint membra
Ecclesie?
Lib. 2. de nupt.
& cōcup. c. 31.
Li. 1. cōtra ep.
Parmen. c. 7.
Tertul. lib. de
præscripti.
Cyprian. lib. 1.
epist. 6.
Ambros. lib. 7.
in Luc. c. 11.
1. Ioan. 2.
Lib. 4. de locis
Theolog. c. 2.

cuiuspiam abscissa: peculiari quodam iure ac ratione ad eius curam & potestatem attineret, cuius fuisset antea membrum. Ex quo intelligi debet, Ecclesiam, dum hereticos iure suo punit, minimè facere contra illud Apostoli: *Quid mihi de iis qui foris sunt iudicare?* loquitur enim hoc loco Apostolus de infidelibus, qui nunquam in Ecclesia fuerunt, quos perspicuum est non perinde atq; hereticos ad Ecclesiæ ius pertinere, nec Ecclesiæ membra esse: nisi fortè membra dicas in potentia: quatenus ad fidem conuerti possunt. Quo pacto ad Ecclesiam eos pertinere, eorumq; caput esse Christum, docet B. Thomas.

Porro hæc Ecclesiæ ratio, quam ita breuiter nunc descripsi & exposui, omnium est frequentissima apud Orthodoxos scriptores. Sic Ecclesia propriè ad nos Christianos pertinet. Sic eam Apostolus vocat *societatem Iesu Christi Filij Dei*, ad quam simus immenso Dei beneficio vocati. Atque ad eam item pertinent Scripturæ noui Testamenti multæ ac variæ sententiæ, quæ nobis declarant qualis sit Ecclesiæ Christianæ forma & status, quamque varia & multa genera hominum illa cõplectatur: *Attendite*, inquit Apostolus, *vobis & uniuerso gregi: in quo vos posuit Spiritus sanctus regere Ecclesiam Dei*. Hic quosdam esse in Ecclesia qui alios regendi auctoritatem habeant, & quosdam etiam qui aliorum auctoritate & cura regantur, clarè significat. Quam regendi potestatem Christus quoque declarauit inquit: *Si te non audierit dic Ecclesiæ: si autem Ecclesiam non audierit sit tibi tanquam ethnicus & publicanus*. Atque etiam reprobos cum prædestinatis, malos cum bonis (dum fidem quidem retinent) permistos esse in Ecclesia, vsque ad extremum diem Iudicij, multis similitudinibus in Scriptura significatur. Ideò siquidem, vt Augustinus rectè intellexit, Ecclesia comparatur *aræ*,
in qua

1. Cor. 5.

3. p. q. 3. ar. 4.

1. Cor. 1.

*Ecclesia Christiana quam
Varia hominũ
genera comple-
ctatur.*

Actor. 20.

Match. 18.

*Reprobos etiã
& malos esse
in Ecclesia.*

Tra 6. in Io-
an. Vide etiã

in qua triticum est cum palea, donec cribro perpurgatum re-
ponatur in horreum: palea autem comburatur igne inextingui-
bili. Ac eadem ratio comparationis est, cum esse Ecclesi-
am quasi sagemam dicitur, ex omni genere piscium congre-
gantem, qui primum in littore segregantur. Sic, inquit, erit
in consummatione seculi: Exhibunt Angeli, & separabunt malos
de medio iustorum, & mittet eos in caminum ignis. Item, Simi-
le est, inquit, regnum caelorum (id est, Ecclesia, ut recte D.
Gregorius interpretatur) decem virginibus: quarum quing-
erant prudentes & quing, fatue, &c. Ideo etiam Apostolus:
In magna, inquit, domo non solum sunt vasa aurea & argentea,
sed & lignea & fictilia, & quaedam quidem in honorem, quaedam
autem in contumeliam. Et illud quoque pulchre Augusti-
nus: Est in Canticis canticorum quod de sancta Ecclesia dictum
omnis Christianus agnoscit: Sicut liliu in medio spinarum, ita
proxima mea in medio filiarum. Vnde appellat spinas, nisi propter
malignitatem morum? Et easdem vnde filias, nisi propter com-
munionem Sacramentorum? Ac sunt quam plurima Scri-
pturae testimonia similia, ex quibus satis apparet, illam
Ecclesiae descriptionem, secundum quam affirmavimus,
omnis conditionis homines fideles in Ecclesia contineri,
certissima fide niti.

Ex qua doctrina tres errores circa formam Ecclesiae
Christianae facile refutantur. Primus Catharorum, Do-
naristarum, & Anabaptistarum. Qui commenti sunt, Ec-
clesiam ex iis tantum hominibus constare, qui gratia &
caritate perfecti sint, neque vlla sint infecti peccati ma-
cula. Secundus error fuit, Ioannis VViclephi, & Ioannis
Huis. Hi contenderunt, ne ex bonis quidem omnibus, sed
tantum ex solis praedestinatiss Ecclesiam constare. Terti-
us error est, aliorum quorundam Sectariorum, qui vo-
luerunt constare tantum ex iustis, quantumuis ij sint ali-

Q 3 quibus

de fide ad Pet.
cap. 43.

Matth. 13.

Matth. 22.

2. Tim. 2.

Lib. de vnitat.
Eccle. cap. 13.
Cant. 2.

Errores tres cir-
ca Ecclesiam Chri-
stiana formam
confutantur.
Huius erroris
meminit D.
Aug. lib. 3. co-
tra Parmen.
cap. 2.
Id apparet ex
Concil. Con-
stant. sess. 15.

*Non posset con-
sistere status &
gubernatio Ec-
clesiæ si ex solis
prædestinatis
aut iustis con-
sisteret.*

Lib. 2. Retract.
cap. 18.

Sess. 15.

*Fundamentum
vnicum ex quo
refelluntur om-
nia argumē-
ta hæreticorum
qui volunt non
etiam constare
Ecclesiæ ex re-
probis & malis.*

quibus obstricti peccatis. Aduersus hos omnes illa Scri-
pturæ testimonia, quæ sunt adducta, satis sunt & firma &
perspicua. Deinde etiam illa ratio eosdem reuincit,
quod si Ecclesia tantum ex perfectis, aut ex prædestinatis,
aut ex iustis constaret, omnis gubernatio siue regimen il-
lius funditus tolleretur. Nam neque superiores cogno-
scere possent suos subditos, neque vicissim subditi suos
superiores. Quis enim sciat vtrum sis perfectus, nec ne:
vtrum prædestinatus, an reprobus? vtrum iustus, an impi-
us? Propriè verò contra primum errorem valent illa, ex
quibus in materia de gratia probari solet, perfectam il-
lam iustitiam, quæ peccatum excludat profus omne, in
hac vita minimè reperiri. Quare Augustinus: *Vbicunque*,
inquit, *commemoravi Ecclesiam non habentem maculam neque*
rugam: non sic accipiendum est, quasi iam sit. sed quæ præparatur
ut sit: quando apparebit etiam gloriosa. Nunc enim propter
quasdam ignorantias & infirmitates membrorum suorum, ha-
bet unde quotidie tota dicat: Dimitte nobis debita nostra. Hæc
ille. Est etiam secundus ille error V Viclephi damnatus
in Constantiensi Concilio. Quod si quis plura hac de re
videre velit, legat inter ceteros auctorem eruditissimum
Ioannem à Turrecremata, lib. 1. de Ecclesia, cap. 54. & 55.
& Thomam VValdensem, lib. 2. doctrinalis fidei antiq.
cap. 8. & 9. & Melchiorem Canum, lib. 4. de locis Theo-
logicis, cap. 3. Hi etiam scriptores ad argumenta illorum
hæreticorum facillè respondent.

Quibus sanè argumentis omnibus ex hoc vnicò fun-
damento occurri potest: nempe Ecclesiæ Christianæ,
cùm tam latè pateat, plures & eas valdè diuersas esse par-
tes. Nam qui non solum fide inter se & cum Christo ca-
pite coniuncti sunt, sed etiam gratia & caritate: ex iis præ-
stantior Ecclesiæ pars constituitur, quàm sit illa quæ con-
stat

stat ex hominibus fide duntaxat præditis: & ea pars Ecclesie omnium est præstantissima, quæ hominibus non modò fidelibus & iustis, sed etiam prædestinatis continetur. Si quid igitur interdum vel à Scriptura sacra vel à Patribus tribuitur Ecclesie, quod aut iustis tantùm, aut prædestinatis tantùm conueniat; id nõ ad Ecclesiam totam, sed per Synchdochen ad Ecclesie partes illas præstatiores referri debet. Quod si Patres etiam quandoque negant, peccatores esse membra Ecclesie; aut certè assèrunt membra ipsius esse mortua: sensus est, non eos esse membra sana & perfecta, quæ scilicet vita perfecta spiritali, hoc est, etiam gratia & caritate vigeant. Hoc tamen non obstat quo minus ratione fidei, quam à Christo capite percipiunt, vera alioquì membra simpliciter censeantur. Etenim vel ipsa fides vita est quædam spiritalis imperfecta, qua utcunque moueri possis & contendere in vitam æternam, licet minimè quidem sufficienter absque caritate. Ita vel sola participatione fidei in Ecclesie corpore connexus, tanquam membrum, hæret peccator. Velut si pars aliqua v.g. sic esset vnita corpori humano, vt non nihil vitæ participaret ex corpore, videlicet motum & vigorem per nutrimentum, non autem etiam sensum: membrum corporis censeretur, tamen si non sanum & perfectum. Quocirca non est certè ratio cur magnoperè recipiamus modum quorundam loquendi, qui aiunt, peccatores quidem Ecclesie partes dici posse, membra non posse. Quanquam quæstio est omnis de nomine: cum res ipsa quidem vno & eodem modo sine controuersia ab omnibus Orthodoxis intelligatur.

Ex eodem illo fundamento, quòd sint videlicet Ecclesie Christianæ partes multæ ac diuersæ; intelligi potest, qua ratione excòmmunicati, licet fideles sint, tamen à

Impi qui ratione sint & nõ sint membra Ecclesie.

Excòmmunicati quomodo

*sunt præcisi ab
Ecclesia.*

*Quomodo item
schismatici Ec-
clesia membra
non sint.*

*^a Lib. de fide
& Symb. c. 10.
^b 22. q. 39.*

quibusdam dicantur præcisi ab Ecclesia neque membra eius esse. Hoc sanè verissimum est, si intelligatur esse præcisi ab ea parte Ecclesiæ, quæ non modò fide, sed etiam solennium precum atque suffragiorum mutua communicatione coniungitur. Sic etiam illud accipiendum quod verissimè à Theologis docetur, schismaticos, etsi non sint etiam hæretici (contingere namque id potest, ut intellexit quoque ^a D. Augustinus ac rectè ^b D. Thomas declarat) hoc ipso quòd schismatici sunt, non esse membra Ecclesiæ. Huius enim ratio est, quòd cum subtrahunt sese ab imperio summæ in Ecclesia potestatis (quæ est, ut infra probabimus, summi Pontificis) eo ipso ab recto desciscunt ordine, quem convenit Ecclesiæ membra habere cum illius in terris capite visibili, Christi vicario: atque ita ad potiorem illam & sanio rem Ecclesiæ partem non pertinent quæ non solùm inter se & cum Christo fide coniuncta est, sed etiam ordine recto subest atque coniungitur visibili capiti. Atque hæc pro instituto nostro sufficient, tum ad rationem ipsam Ecclesiæ per se intelligendam, tum ad rectè de quibusdam doctorum disputationibus iudicandum. Quos quidem apparebit ex dictis, etsi in aliquibus videantur circa rationem formamq; Ecclesiæ dissentire, re tamen consentire, tantumque propter varias Ecclesiæ acceptiones loqui diverso modo.

QUÆ SINT ECCLESIAE PROPRIETATES.

NUMERABIMVS hîc breuiter eas Ecclesiæ Christianæ proprietates quas ipsi vel Scriptura sacra, vel etiam fidei symbola sine controuersia tribuunt. Etsi autem varia numerandi ratio esse possit, neque magnoperè intersit, quomodo distinguas ac numeres; modo illa attribu-

*Ecclesia proprie-
tates varia ra-
tione numera-
ri possunt.*

ta